

Značilnosti »net generacije« in izzivi, ki se pojavljajo pri delu z njimi (ali o tem, kako razumeti “lajkanje”):

Doc dr. Helena Jeriček Klanšček

NIJZ

Kaj počnejo mladi na internetu?

„EU Kids Online“

EU Kids Online

25
držav

11 – 16 let
starost otrok

2010

„Net Children go Mobile“

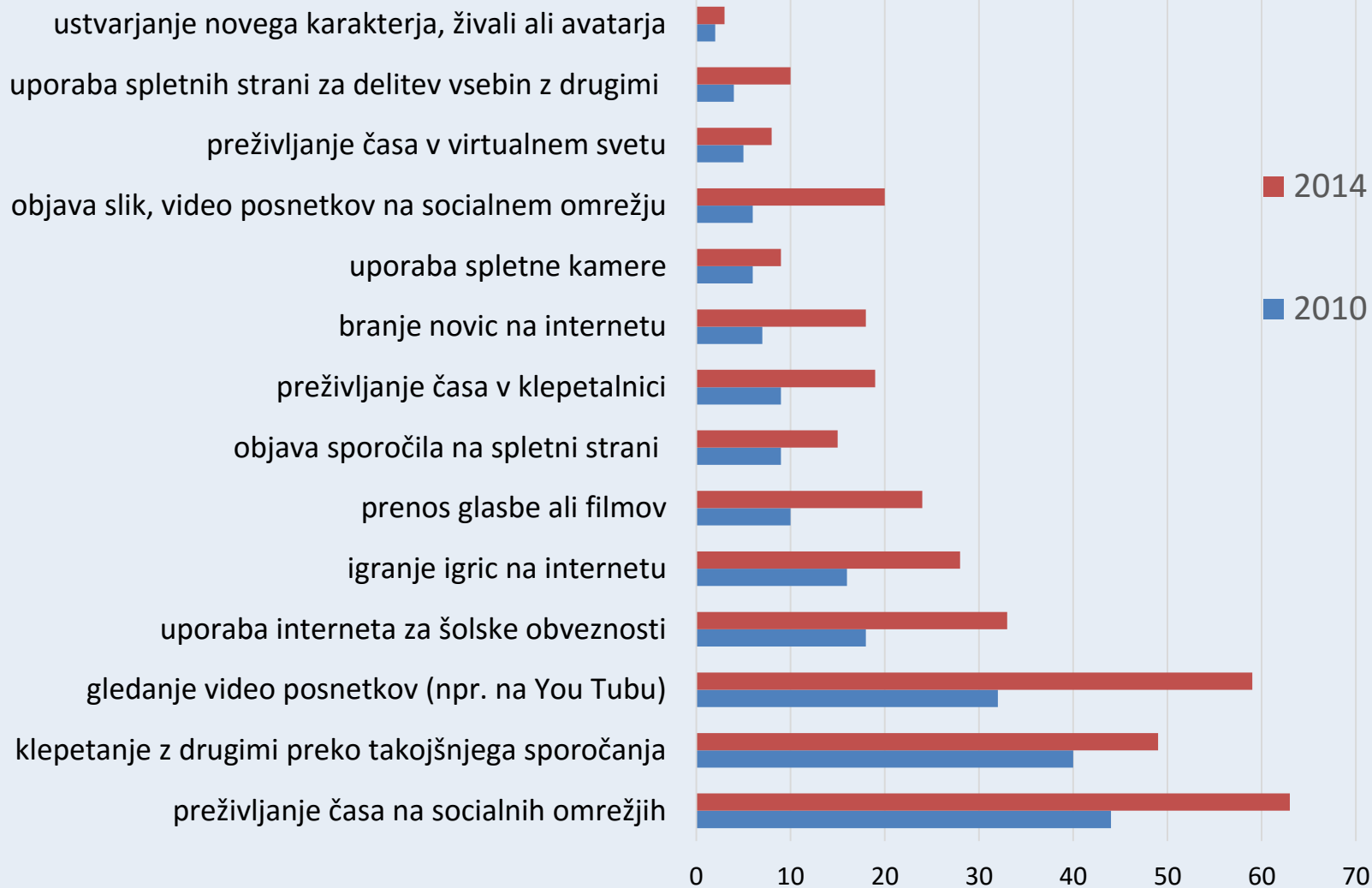
8
držav

9 – 16 let
starost otrok

2014

UGOTOVITVE IZ RAZISKAV

Kaj počnejo mladi na internetu?

Značilnosti interneta

- POZITIVNE

Veliko informacij iz različnih področij

Povezovanje ljudi, druženje, mreženje

Pomoč pri reševanju težav

Vsesplošna dostopnost, poceni, človekova pravica

- NEGATIVNE

Preveč informacij, nepreverjene info

Izolacija, osamljenost, **mrežni individualizem**

Beg pred težavami

Pomanjkljiva zaščita uporabnika, komercializacija, zbiranje podatkov o uporabnikih

Prioritete kitajskih raziskovalcev na področju zdravja otrok in mladostnikov:

- 1. Odraščanje brez sorojencev**
- 2. Zasvojenost z internetom**
- 3. Spoprijemanje s stresom**
- 4. Otroci, ki odraščajo brez staršev**
5. Migrantski otroci
6. Soočanje mladostnikov z različnimi kulturami

Izzivi... = medgeneracijsko nerazumevanje

Različne generacije – različni svetovi:

DIGITALNI MIGRANTI

- 1. Generacija otrok blaginje (Baby boomers), rojeni med 1946 in 1964**
- 2. Generacija X, rojeni med 1965 do 1980**

DIGITALNI DOMORODCI

- 3. Milenijci (generacija Y), rojeni med 1980 do sredine 1990**
- 4. Generacija Z, rojeni od konca 1990 do danes**

? Kako se razumeti ?

1. Generacija Baby boomers, (1946 in 1964):

»Živim, da delam.«

navajeni veliko in dolgo delati, spoštujejo avtoriteto, manj tehnološko usposobljeni...

2. Generacija X, (1965 do 1980):

„Delam, da živim.“;

odgovorni, a cenijo sproščenost in svobodo na delovnem mestu

DIGITAL NATIVE:

3. Milenijci (generacija Y), (1980 do sredine 1990)

„Delo mora biti zanimivo, ne sme me dolgočasiti.“

tehnološko podkovani, vtis, da so samozavestni, neposredni

4. Generacija Z (1995 do 2005)

„Moj hobi je moja služba.“ „Hočem takoj in vse naenkrat.“

obvladajo internet, bolje obvladajo virtualno komunikacijo kot komunikacijo v živo... nezdrav življenjski slog

Izzivi – različnih generacij

- Drugačne vrednote (glede dela, službe, odnosov do sebe, drugih avtoritet, prostega časa, zdravja, države, življenja,...)
- Drugačna prepričanja
- Drugačen jezik (emotikoni...)

Izzivi – različnih generacij

- Drugačen način razmišljanja
- Drugačen način delovanja
- Drugačen življenjski slog
- Druge vrste težav (tudi zdravstvenih)

NOVI IZZIVI NET GENERACIJE

- NET-OHOLIKI, ELEKTRONSKI HEROIN
- SPALNE MOTNJE
- MOTNJE POZORNOSTI
- VEČOPRAVILNOST
- TAKOJŠNJA ZADOVOLJITEV
- NEZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG (SEDEČ SLOG, PREMALO GIBANJA, SLABŠA PISHOFIZIČNA PRIPRAVLJENOST)

NOVI IZZIVI NET GENERACIJE

- ZMANJŠANE ZMOŽNOSTI SAMO-REGULACIJE
- INFORMACIJE NE ZNAJO POVEZATI Z ŽIVLJENJEM
- POVRŠNO BRANJE, PRELETAVANJE BESEDIL, HITRO IN RAZTRESENO RAZMIŠLJANJE TER POVRŠINSKO UČENJE
- KAKO JAZ UPORABLJAM INTERNET IN KAKO INTERNET UPORABLJA MENE?

Nove oblike težav

- Zasvojenost z družbeni omrežji/internetom/računalnikom
- Zasvojenost z igrkami
- Nomofobija

„Nove“/Stare rešitve

- ✓ Pregled nad tem, koliko časa otroci in mladostniki uporabljajo različne e-naprave (telefon, tablice, računalnik, televizija,...).
- ✓ Pregled nad tem, kaj počnejo otroci in mladostniki na spletu.
- ✓ E-naprave v skupnem prostoru, pred spanjem se ugasnejo.

Nasveti za učitelje , starše, odrasle

- ✓ **Pravila o uporabi doma in VIZ (dogovor na ravni šole, družine, vrtca)**
- ✓ Pri postavljanju pravil **upoštevajte vse udeležence** naj podajo svoja mnenja in predloge. Pri postavljanju pravil pazite na primernost glede na različne starostne skupine.

PRIPOROČILA PEDIATROV

- ✓ OTROCI **3- 5 LET NAJVEČ 1 URO** NA DAN PRED KAKŠNIMI KOLI ZASLONI
- ✓ OTROCI IN MLADOSTNIKI **6 - 18 LET NAJVEČ 2 URI** NA DAN.
- ✓ NEKATERI PA CELO ODSVETUJEJO UPORABO SODOBNE TEHNOLOGIJE DO 12. LETA STAROSTI.

Nasveti za učitelje , starše, odrasle

- ✓ **Pridobimo več znanja o internetu in mobilnih naprava**, saj bomo tako lažje ocenili potencialna tveganja.
- ✓ **Otroke spodbujajmo k upoštevanju pravil lepega vedenja** na internetu (t.i. spletne etike).

„Nove“/Stare rešitve

✓ **POGOVOR Z OTROKI:**

Česa ne počnemo na spletu: npr. objavljanje neprimernih vsebin, slik, osebnih podatkov (kot je npr. naslov, telefon, e-naslov, šole, ki jo obiskujejo itd.), sestajanje z neznanci, ki so jih spoznali preko interneta brez vednosti staršev.

- ✓ Nedopustno je tudi vsakršno nadlegovanje, trpinčenje, nagovarjanje k nezakonitim dejanjem, samopoškovalnemu vedenju in sovražni govor;
- ✓ obvestiti odrasle ali prijaviti na spletni strani, v igri, na družabnem omrežju, forumu, mobilnemu operaterju, če se zgodi kaj takega

Nasveti za učitelje

- ✓ **Pogovarjajmo se z otroki** o uporabi e-naprav, problemih zanesljivosti vsebin na internetu in kako lahko preverimo posamezen vir.
- ✓ **Tehnično zaščitimo svoj računalnik in morebitno šolsko mrežo.** Predstavimo tudi svojim učencem, kako lahko zaščitijo svoj računalnik.

„Nove“/Stare rešitve

- ✓ Učenje očesnega stika, fizičnega dotika
- ✓ Uravnoteženo življenje: stik z naravo, živalmi
- ✓ Aktivno preživljanje prostega časa
- ✓ Učenje psihosocialnih veščin
- ✓ Krepitev duševnega zdravja
- ✓ Več gibanja, zanimivih, uporabnih, življenjskih vsebin
- ✓ Več kulturno-umetniških vsebin
- ✓ Učenje, kako uporabiti znanje v življenju

„Nove“/Stare rešitve

- ✓ Učenje čuječnosti: biti tukaj in zdaj
- ✓ Prakticiranje zdravega življenjskega sloga
- ✓ Izražanje in kontroliranje čustev
- ✓ Krepitev odnosov, zaupanja, samopodobe
- ✓ Krepitev samoregulacije
- ✓ Krepitev močnih točk
- ✓ Odpornost na vplive drugih
- ✓ Zmožnost soočanja s konflikti in frustracijami, Iskanje bistva in smisla v veliki količini informacij...